

Alte Drucke

**DE VENTRICVLI AF-||FECTIBVS DISPV-||TATIO. || Æterna atq;
indiudiva aspirante Triade. || PRAESIDE CLA=||RISSIMO
VIRO, DOMINO GEORGIO || HAMBERGERO, ...**

Hamberger, Georg

Tubingae, 1569

VD16 ZV 30579

DE VENTRICVLI AFFECTibus Disputatio.

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

urn:nbn:de:gbv:ha33-1-150115

DE VENTRICULI AFFE- ctibus Disputatio.

Quaestio.

VM VENTRICVLVS, EX QVO VEL VT
τιταμείω quodam, vel vt Aristoteles loquitur,
ὡς περ ἐν φάτῳ, reliquæ corporis partes pabu-
lum ad se alliciunt, varijs & diuersis, ijsq; pe-
riculo minimè vacantibus, symptomatis & af-
fectibus, iam in eius ore, iam in cauitate tentari soleat: dis-
quisitione haud indignum putamus, qui nam illi & quales
sint affectus?

Propositio prima.

Ventriculus in duas, easq; maximas ac præcipuas par-
tes, Galeno libris quinto & sexto de locis affectis secatur:
quarum vna quæ superior & œsophago continua, mul-
tis nervis sensificis intertexta est, atque καρδιά seu
cor, propter Symptomatum scilicet quæ inducere videtur
vehementiam, vel os ventriculi, vel ostium, quibusdam
etiam stomachus, sed improprie, appellatur: Altera verò
huic continua, ad intestinorum vsq; exortum, duodenum
nominatum, protenditur, & cauitas seu fundum & spatium
Ventriculi dicitur.

2.

Et quia natura, (quam inertem Asclepiades vanissime
dixit,) prudenti patrifamiliars rite omnia dispensanti similis
admodum existit: Ideo & his vtrisque partibus propriū mu-
nus in animalibus obeundum dedit. Superioris namq;
partis,

partis, oris videlicet, munus est ciborum potionumq; appetētia, cuius quidem gratia insigne pars neruorum, à cerebro ex sexta eius coniugatione propagatum, ad ipsam diffeminatur: Alterius autem propria actio est, eorundem ciborum concoctio.

3.

Pro vtilitatis ergo differentia harum partium, vbi earum quælibet læsionem acceperit, diuersa eis eueniunt symptomata & affectus, licet interdum similibus quibusdam apprehendantur.

4.

Ciborum porro appetentia nihil aliud est, quàm sensus inanitionis, à suctione venarum quasi emulgentium & surgentium in ore Ventriculi excitatus, cum Venter chilo suo, quem ex alimento hausit, priuatur. Hanc appetentiam præcedunt, primum vacuatio, deinde partium vacuatarum naturalis appetentia, tertio Ventriculi suctione, quarto suctionis sensus, quem postea animalis appetentia, de qua nobis hæc sermo est, subsequitur.

5.

De concoctione verò, prima scilicet, variæ fuerunt veterum Medicorum sententiæ. Alij namq; conterendo, vt Erasistratus, alij putrescendo, vt Plistonius, concoctionem fieri dixerunt: nonnulli, vt Asclepiadis asseclæ, nullas alterationis huius causas, à Medico requirendas esse existimant: nos verò his sententijs, tanquam erroneis, exploratis, hanc Ventriculi alterationem ob insitam eiusdem *ἐνδοκράσιαν* fieri arbitramur. Est namq; ciborum concoctio, in qualitatem animanti nutriendo familiarem alteratio, à calore innato facta.

6.

Hæc quo minus rectè peragatur, multis, iisdemq; varijs, & inter se discrepantibus morbis & symptomatibus impeditur:

A 2

dicitur:

ditur: iam intemperie simplici, iam ea quæ humoris alicuius particeps est: & hoc quidem propriæ essentia culpa, ex aliqua scilicet qualitatū primarū intemperie: Quandoque virtus ipsa læditur à morbo aliquo instrumentali, vt, erysipelate, phlegmone, oedemate, scirrhus, abscessu, & alijs, quorum omnium occasione, licet rarius contingant, Ventrīculus, facultate eius concoctrice oblata, male concoquit. Nonnunquam vtrumq; genus morborum concurrīt.

7.

Intemperies igitur aliqua vbi virtutem offendit concoctricem, communis curationis scopuserit alteratio, isti o nimirum modo, vt pro eo quod exuperat contrarium inducamus, eò vsq; donec Ventrīculum ad symmetriam & naturalem habitum reduxerimus. Sic calida intemperies refrigeranda, frigida calefacienda, humida siccanda, sicca instar hectica curanda erit. Sin humor aliquis calefaciendi, vel refrigerandi vim obtinens, concoctricem facultatem læserit, alia atq; alia curandi ratio, pro humoris diuersitate emergit.

8.

Orificium Ventrīculi superius, cum pars sit corporis exactissimi sensus, multa symptomata patitur, in quorum numero ponitur, dolor & oris Ventrīculi mordacitas, quam καρδαλγία à læsa particula & ipso symptomate dicimus: Alij καρδωγμός καὶ καρδανήν appellitant.

9.

Et si autem dictæ appellationes, pro vna & eadem re interdum vsurpentur: tamen quibusdam vt nomine, ita quodque re ipsa discrepant. Nam καρδαλγία morsum oris Ventrīculi, καρδωγμός non hunc solum, sed etiam celerem cordis motionem, palpitatiōi non dissimilem, denotat: At καρδανή, vel, vt Celsus loquitur, cardiacus morbus, nihil aliud est, quam nimia corporis imbecillitas, quod stomacho languente immodico sudore digeritur, id quod accidit, vbi humores

humores prauī vellicantes & virulenti in ore Ventriculī
collecti fuerint, aut eō confluerint.

10.

Hæc itaq; oris Ventriculī mordacitas & punctio, non
à calida modo intemperie, sed & humorum acrimonia pro-
uenit, in qua angor ac dolor cum morſu et roſione quadam
ſub peſtoris cartilagine percipitur, cum languore, caloris
adeoq; corporis totius exolutione, quam bilis interdum ex-
actæ vomitus excipit, quandoq; ea descendente ex aluo bi-
liosa egeruntur. Sentiunt quī etiam hunc Ventriculī mor-
ſum, non ſolum quī cum morbis conſiſtantur, ſed etiam
ij qui diutius paulo famem tolerarunt, præſertim vbi ex-
ercitatione aliqua vehementi deſatigati & mœrore confe-
cti fuerint, vel vbi Lumbrici etiam ſurſum ad os Ventri-
culī aſcenderint.

11.

Ori præterea Ventriculī, vt appetentię animalis ſedi, in-
ſatiabilis illa ciborum appetentiā, *κυνοφειά καὶ κυνώδης ὄρεξις*,
latinis canina appetentiā appellata, accidit. In hac enim
immoderatus eſt ad cibum appetitus, quem tamen aſſum-
ptum Ventriculus, quod eo aggrauetur, retinere nequit,
ſed per vomitum reiſcit, quo reiſcto iterum eſurit, rurſum
ergo ſeſe cibo explens, ad vomitum quemadmodum canis
reuerſitur, hinc prouerbium *ἐπιτῆς ἐφ' ἧς κύων ἐπὶ τὸ ἴδιον ἐξέρ-
γαται*,

12.

Hoc malum itidem ex oris Ventriculī morſu, ſuctionis
ſenſui proportionē reſpondente prouenit, quem ſanè fri-
gidior eius intemperatura, aut humores vitioſi acidi ac fri-
gidi, quos oriſcium ſtomachi, tanquam ſpongía aquam ex-
orruit, proritant. Aliquando ex immodica corporis totius
diſſipatione, à caloris nimirum robore, & facultatis reten-
tricis imbecillitate effecta, ortum habet.

A 3

13. Affeſ

13.
Affectio hæc in genere est noxæ functionum animalium, atq; adeò ipsius sensus tactus. Ventriculus namq; à causa aliqua non naturali veluti diuulsus, eam diuulsionem, quæ per suctionem fit immodicam, non ferens, ad vitiosam istam & modum in quantitate excedentem appetentiam excitatur, propterea functio ipsa deprauata est.

14.
Appetentia hæc vbi diutius perseverarit, in βῆλιμος seu βελιμίασι quandoque transit, qui quidem affectus, ingentem etiam famem, quam vaccinam Præctici nuncupant, significat. Nascentur autem ex indigentia & cibi defectu, accedente imbecillitate à frigida intemperie procreata, atque oris Ventriculi refrigeratione à frigore externo, qualis secundum Suidam accidere solet, iter per intensum frigus & nives agentibus, cum corpore densato intro pulsus calor alimentum depascitur.

15.
In expositione ergò causarum Bulimi, hæc tria sunt quæ sese inuicem consequuntur, frigida videlicet oris Ventriculi intemperies, quæ ingentem famem creat, facultatis imbecillitas, quam magnus virium lapsus excipit, virium autem lapsum animi defectus & Syncope consequitur. Ad hanc evitandam famem, Græci solenne festum celebrant, quod βελίμον ἐξέλασι dixerunt, saturati mancipio virgis cæso acclamantes, ἐξω βῆλιμος, ἔσω δὲ πλεον καὶ ὑγίαι.

16.
Dissident βελιμία & πνορέψια à se inuicem, quod hæc fortis est & viget, illa cum appetitu vehementi incipiens, eundem tamen perdurantem non habet, nec in ea membra & corporis partes sic constitutæ & affectæ sunt, vt repleri & nutrimentum recipere possint, nec ad Ventriculum solum, sed

sed ad vniuersi corporis compagem refertur, deteriorq; omnino affectus est, quàm sit canina appetentia.

17.

Contingit non rarò, affectionem quandam canino appetitui planè contrariam, quam ἀνορεξία, ἢ ἀποσιτία, καὶ ἄσκησις Hippocrates & Galenus, latini autem cibi fastidium nominant, oboriri. Etenim in ea imminuitur, aut omnino prostermitur appetitus, quod scilicet vel suctionis sensus in ore ventriculi perierit, vel suctio amplius non fiat, aut corpus ipsum non inaniatur.

18.

Quemadmodum deprauata accidit appetentia in quantitate, sic etiam in qualitate, veluti in malacia, quæ appetitus est corruptus, quo laborantes prauas & à natura planè alienas qualitates appetere solent. Quippe hoc affecti malo, extinctos carbones, testas, lateres coctos, cìmoliam terram, arenas, carnes crudas, fructus acerbos et acidos, vel alios huiusmodi cibos peregrinos, pro vitiosi humoris varietate, concupiscunt. Aristoteles κισσῶν nominat.

19.

Insequitur hæc affectio, prauram oris Ventriculi intemperaturam, cum videlicet eius tunicæ humore aliquo vitioso, vel excremento oblitæ sunt, ac non mulieribus tantum secundo & tertio mensibus vterum gerentibus, sed & viris ipsi, vt cibos tam absurdos & naturæ abominabiles appetant, contingit, sicuti quendam nobilem, qui ad vitæ vsq; finem arenam perpetuò comedit, nouimus.

20.

Frequentius tamen grauidæ hoc malo vexantur, in quibus deprauata sit concoctio, cum calor circa genituram occupetur, & γυνή minor & imbecillior, id quod pro alimentiratione ad vterum deferretur, non possit concoquere, donec ἐμβρυόν καὶ πᾶσι fiat, ita vt ex hoc ipso variæ in stomacho surperfluæ

perfluitates redundant, & κίττωσι excitent.

21.

Alia tria symptomata in potionis appetentia, ijs quæ circa cibi appetentiam fieri diximus admodum similia, eueniunt. Interdum enim quædam veluti priuatio seu abolitio potionis adest, cum corpus potione omnino non indiget, nec suum πᾶσι sentit. Nonnunquam deprauata est potionum appetentia, interim etiam imbecilla. Sitis ergo, aliæ αὐτοφθορὰ δίκτα, vehemens est frigidi & humidæ appetentia.

22.

Prouenit verò immoderata hæc potionum appetentia, aut ob caliditatis in ore Ventriculi excessum, aut humiditatis defectum, aut etiam propter utraq; simul, & hoc vel ratione proprii temperamenti, vt quando natua in Ventriculo humiditas veluti feruet: vel ratione humorum, qui aut falsi, aut biliosi in ipsis Ventriculi tunicis continentur. Verum pro humorum vitiosorum dominantium modo & qualitate, prauæ quoq; potiones, perinde atq; cibi, appetuntur.

23.

Exoritur insuper veluti conuulsiva oris Ventriculi affectio, Græcis λυγμός, Hippocrati autem quandoq; λύγξ, Latinis singultus dicta, quæ est oris, vel ipsius quoq; Ventriculi, interdum etiam œsophagi deprauatus motus ac veluti conuulsio quædam, à facultate expultrice noxia extrudere cupiente primum, deinde retentricæ debili & officium suum negligente, ortum habens.

24.

Hanc perinde atq; conuulsionem, vel ab inanitione, vel à repletionem fieri censuit Hippocrates. Ab inanitione quidem, vt ab immodica expurgatione, vel hæmorrhagia, à repletionem, quemadmodum pueris & ijs qui crapulæ dediti sunt accidit. Singultiunt præterea ijs, qui diatrionpipereon, vel

vel piper deglutientes, vinum confestim biberunt: vel quibus bilis, aut aliud quippiam mordax in Ventriculi tunicis impactum fuerit.

25.

Ad has causas cum Galenus & ceteri in spasmo, quem non proportionatum ad materiam vocant, qualitatem addant malignam: Ideo & in singultu vapor malignus ad os ventris effusus, deteriorem saepe, quam quivis humor morbidicans, singultum accersit, qualem in pestilentialibus febribus, quod vidimus, atque iocinoris etiam inflammatione, fieri interdum constat.

26.

Singultus eiusdem generis cum vomitu motus esse videtur, sed fortior & vehementior. Nam per vomitum ea quae aut in ore aut in spatio Ventriculi latiori continentur, per singultum vero non haec tantum, sed & ea quae in ipso Ventriculi corpore haerent, altiusque immersa sunt, eijcere tentat natura, atque ob id vehementiori opus est motu.

27.

Atqui non in singultu modo & vomitu, sed & in *ὑπέρτασι* *μὲν, ἀναρροή, καὶ ναυτία*, id quod contristare videtur per os supernum eijcere tentat Venter. *ὑπέρτασις* autem seu stomachi supinitas, non ob intemperiem solum quamcunque simplicem, sed ob humiditatem etiam multam, non tam qualitatibus malignis, contingit. *Αναρροή* seu nauseosa illa quae à cibo sumpto fit subversio, nunc oris Ventriculi debilitatem, nunc humiditatem aliquam vitiatam, sed eam modicam sequitur. *Ναυτία* vero seu nausea vomitum praecedat, & est inanis facultatis Ventriculi expultricis motus, qui interdum ad vomitum impellit, interim etiam citra vomitionem fit: Quamvis saepe sponte nulloque conatu ab ore materia profluat aquosa. At vomitus licet pravus quoque eiusdem expultricis Ventriculi facultatis motus sit, per eum

B tamen

tamen id quod ori, vel cavitati Ventriculi molestum est,
sursum rejicitur.

28.

Gignuntur hi duo postremi affectus ex humore aliquo
vitioso, siue calido, siue frigido, qui in Ventriculi cavitare
aut fluctuat, aut tunicis instar visci affixus hæret, aut serosus
or existens ipsis Ventriculi tunicis immergitur. Atq; ex
iusmodi quidem humores ex Ventriculi intemperie cum
calida, tum frigida nonnunquam nascuntur. Nonnunquam
autem ex vniuerso corpore, vel alijs sedibus male affectis,
vt pote ex iocinore, ex liene & capite, in ipsum Ventricu-
lum confluunt, qui sanè humores omnes, quemadmodum
& cibi ingesti aut copia grauando, aut prauitate morsum
inferendo, facultatem expultricem laceffunt & irritant. In-
terdum etiam ex Ventriculi imbecillitate ab humida præ-
sertim intemperie nata, vel à qualitate aliqua aliena & ve-
nenata vomitus concitatur.

29.

Est & quando sanguis crassus, & concretionem iam nigres-
cens, ex ipsomet Ventriculo euomitur, quando nimirum
aut per rupturam, aut per ἀναστόμιον venarū ex alijs mem-
bris erumpens, in ipsum Ventriculum effunditur, vt quan-
do ex capite ad stomachum, aut à splene, vel à hepate per
venas mesaraicas regurgitat, vel quando ab utero in men-
struum retentione, vel hæmorrhoidum suppressione, vel pro-
pter membrum etiam mutilum, aut ascendit aut descendit.
Et quod mirum, interdum ex longo intestinorum ductu,
nigerrima instar picis, aut medullæ cassiæ, per superiora
excernuntur.

30.

Inter prauos facultatis expultricis motus connumeratur
etiam cholera, quæ est immodica Ventriculi perturbatio,
suprà infraq; erumpens, in qua suræ nonnunquam contras-
huntur,

huntur, corporis partes extremæ refrigerantur, & breui
admodum momento homines ad interitum deducere pos
test. Dicitur Tralliano cholera, quia per intestina, quæ χο
λάδας veteres appellarunt, materia excernitur. Hinc Ho
merus, χύντο χαμαὶ χολάδες ἔνδε σκτόθ' ὅας, ἐκάλυψε.
Qui hoc tenentur malo, Græcis χολερικοί ἢ χολεριῶνες dicun
tur, Latinis autem biliosi.

31.

Secundum Hippocratem libro quarto de ratione victus
in morbis acutis, & in libello qui introductio seu Medicus
inscribitur, duplex est cholera, arida & humida. Ab arida,
quod ex spiritu fiat flatuoso venter inflatur, strepitus fiunt,
& dolor cum laterum, tum lumborum concomitatur, nisi
hil'p alius deijcit, sed astringitur, de hac tractare non est
nostri instituti, sed de humida potius, quæ crebrior est.

32.

Oritur autem ob biliosorum humorum copiam, qui pri
mum liquidiores, deinde crassiores reijciuntur. Nec ex
hac solum causa, ut quidam sentire videntur, sed & ob mul
tam etiam cruditatem, quæ ex magna alimentorum prauis
tate originem ducit, gignitur.

33.

Præter iam dictos affectus, ipsi Ventriculo ut coctionis
instrumento, retentrice ipsius facultate imbecilla existente,
alius quidam, Græcis πνεύματωσι καὶ ἐμφύσημα χαστός, Lati
nis inflatio Ventriculi nominatus, quandoq; accidit. Hic
affectus nihil aliud est, quam eiusdem Ventriculi distensio
& dolor ex flatibus, qui quidem ex humoribus in ipso pi
tuitosis, aut cibis per calorem deficientem & imbecillum
in vapores resolutis, generatur.

34.

Etenim ut absoluta frigiditas vaporem prorsus non effi
cit, quod scilicet ea nec attenuat omnino, nec conficit, nec

B 2 alimen

alimentum dissoluit: ita quoque vehementior calor, quoniam id quod complectitur multis modis vincit ac superat, non attenuat modò atque dissoluit, sed prorsus absumit & dissipat. Vnde Hippocrates, *ἡ περιώδεις* non admodum *πνευματώδεις*, ac tales qui calido præditi sunt Ventriculo, Galeno *θερμόκοιλοι* dicuntur.

35.

Non tantum autem frigidus humor & pituita crassior, vel cibi, sunt causa flatuum, sed flatus etiam fieri possunt propter *ἀτονίαν* & partium imbecillitatem.

36.

Discernitur hæc Ventriculi inflatio ab oedemate, cum quo magnam cognationem habere videtur, quòd scilicet digitis pressa vestigium nullum ut oedema retinet, ac sonitum instar tympani ædit. Gravitas quoque & distensio nedum circa ventrem ipsum, sed iuxta totum pectus sentitur, alio quando etiam tumor & eminentia quædam iuxta os Ventriculi efficitur, ructusque fiunt modicè alleuiantes: Flatuum denique qui per aluum excerni consueverunt inhibiti, et ob septi transversæ compressionem, magna spirandi difficultas subsequuntur.

37.

Spiritus verò isti flatuosi ubi per os excernuntur, ructum seu *ἐρυγήν*, sin per inferiorem partem, sonantem strepentemque, vel sono carentem flatum efficiunt, cum verò per neutram partem efferuntur, non potente scilicet Ventriculo excrementitium seu nebulosum spiritum excernere, inflationem generant. Nonnunquam imbecillum ciborum complexum *κλυδῶνες* seu fluctuationes cum sonitu commitantur, quæ tamen, quia Ventriculo valenter refrigerato cum potione sine cibis flatuosis fiunt, ab inflatione differunt.

38.

Quando eadē retentrix Ventriculi facultas cibos prorsus non complectitur *λενέσεια*, sin ad consummatam usque
con

concoctionem non retinet, *κοιλιακή* seu ventralis affectio excitari solet, de quibus cum & in causis & curandi methodo cum diarrhæa ac dysenteria multa communia habeant, non est vt longiores simus.

39.

Ceterum in alteratrice Ventriculi facultate, quæ in ipsis us cauitate maximè viget, Galenus solerter admodum tria in vniuersum symptomata colligit, *ἀπεψία* nimirum, quando scilicet nulla omnino alteratio cibi in Ventriculo fit, *δυσπεψία*, cum cibus corrumpitur, & in qualitatem planè alienam permutatur, & *βραδυπεψία*, quando longiori tempore & vix in Ventriculo alteratur cibus.

40.

Prædicta concoctionis symptomata, quamuis eiusdem functionis à scopo aberrationem insequantur, non tamen hoc ita accipiendum erit, quasi perpetuò facultas ipsa læsa sit. Etenim vbi externo aliquo errore, (in rebus scilicet sex non naturalibus) crebrius commisso, aliquod prædictorū efficitur, nequaquam facultas ipsa læsionem patitur.

41.

Quamuis autem cruditas vitiosorum humorum, adeoq; omnis generis morborum mater existat, inter hæc tamen symptomata pessimum est *ἀπεψία* si vitio facultatis fiat, sicuti vicissim *δυσπεψία* & *βραδυπεψία* minus periculi afferunt.

42.

Omnes tamen ferè vniuersali vtentes vocabulo, cruditates nominant, si in aliquo istorum concoctionis eueniat frustratio.

43.

Horum symptomatum causæ maioris saltem minorisq; ratione dissident. Sunt autem intemperies omnis siue simplex, siue cum humorum vitio, aut tumor aliquis præter naturam, quibus sanè omnibus facultas ipsa offensionem patitur. Externus quoq; error, qui in ciborum & potionum

B 3 quantis

quantitate, qualitate, sumptione intempestiua, ordine, so-
mmo exiguo, & alijs committitur, iam ἀπεψία, iam βραδύ
πεψία, aut δυσπεψία creare solet.

44.

Non dissimili modo διαφθορά fit, cum cibum corrumpit
mala & deprauata ipsius qualitas, aut humoris vitiosi per-
mixtio, aut ordo præposterus, vt si quis concoctu difficilia
facilioribus, solida & arida liquidis præmittat, sicuti cum
persica mala, fraga, mora, & alij fructus ὀπώρα Galeno dicti
post cotonea, aut punica vocata mala comedantur.

45.

Imperfectæ concoctiones ex Ventriculi frigiditate pro-
uenientes ὀνυγμία, seu ructum saporem referentem acis-
dum efficiunt, Fit namq; hic ructus, quando cibi à frigore,
aut pituitosis humoribus in Ventriculo corrumpuntur,
quemadmodum nidorosus à calida Ventriculi intempe-
rie, & cibus biliosis procreatur.

46.

Sunt & alia Ventriculi symptomata, ἔγκαυσις nimirum
& καύμα τὸ σωμαίχον: illa si quis laborat, multum caloris seu
ardoris circa os, ad quod refertur, Ventriculi, sentit: hoc
verò totus Ventriculus æstum patitur, quando flaua bilis
in eiusdem tunicis ebullit & quasi effervesceat.

47.

Sæpenumerò ex ore Ventriculi quidam oriuntur affe-
ctus, partibus quibusdam alijs, principibus præsertim, cor-
de videlicet & cerebro ei consentientibus, corde quidem,
propter exactam quam habet sentiendi vim, ac eius cum
corde vicinitatem, vnde ἐκλυσις & syncope stomachica, ce-
rebro verò, propter insignes quos ab eodem per sextam
coniugationem nervos suscipit, hinc sopor, veternus, cata-
leptis, incubus, morbus comitialis, Melancholia, delirium,
& alia, de quibus omnibus, quum Ventriculo non ita pro-
prijs

prj & peculiares sint, non est vt plura faciamus verba, licet
semper δια ἐξ ὁσων ἐς δια consideranda.

48.

Vt autem Ventriculus partibus quæ Galeno ἀρχαί τις
us dicuntur, per συμπάθειαν morbos transmittit: Sic vicissim
dictæ partes & aliæ, vt cerebrũ, splen, hepar, intestina & re-
nes, Ventriculum infestant, & supra commemorata sym-
ptomata excitant. Nonnunquam corpus vniuersum sese in
Ventriculum exonerans, hunc afficit.

49.

Quia ergo Ventriculus cum partibus omnibus princí-
pibus societatem & cognationem habet, atq; his & alijs vs-
sum communem, alimentum primum mutando & confici-
endo, præstat, nec non noxam occasione etiam quauis leui
accipiens, eandem alijs partibus facile & communicat, &
ab iisdem recipit: Ideo summo studio, quo rite suum munus
in corporibus obire possit, anniti debemus.

50.

Quapropter his affectibus omnibus ita expositis, causa
diligenter cognita & perspecta, vnicuiq; peculiaris curans
di ratio per contraria opponenda erit: Nam si morbo simi-
lis esset, malum non tolleretur, sed eum potius augetet
nec præsidij seu causæ sanantis, sed morbificæ
potius rationem haberet. Causa autem
morbi penitus cognita, non difficilis,
si, si desperatus non sit affe-
ctus, curatio erit.

τιλθ,

*In Prop. 11. pro canina, lege canina. ead. Prop. ἐπισσιφας,
le. ἐπισσιφας. Prop. 24. pro hæmorrhagia, le. hæmorrhagia.*